

VRIENDENLOTERIJ EN
HET CONCERTGEBOUW

Het concert dat u vandaag bezoekt is onderdeel van de VriendenLoterij ZomerConcerten; een divers programma, van klassiek tot pop en jazz, in een zomerse en informele sfeer. Deelnemers van de VriendenLoterij krijgen met hun VIP-KAART 50% korting op concertkaarten voor de VriendenLoterij ZomerConcerten en kunnen met voorrang bestellen. Het Concertgebouw en de VriendenLoterij wensen u een geweldig ZomerConcert!

© Eduardus Lee

luister
relax
geniet

classicnl
non-stop de mooiste
klassieke muziek voor iedereen
app | kabel | classic.nl

VRIENDENLOTERIJ
ZOMER
CONCERTEN

Zaterdag 6 juli 2024

Grote Zaal 13.00 uur

Leo van Doeselaar, Maarschalkerweerdorgel

Johann Sebastian Bach 1685-1750

Toccaten en fuga in d, BWV 565 (1708)

Johann Pachelbel 1653-1706

Canon en gigue in D (1680) (arr. Leo van Doeselaar)

Felix Mendelssohn 1809-1847

Choral uit 'Sonate nr. 6 in d', op. 65 (1845)

Maurice Ravel 1875-1937

uit 'Le tombeau de Couperin (1914-17) (arr. Erwin Wiersinga)

Prélude

Forlane

Menuet

Rigaudon

Béla Bartók 1881-1945

Roemeense volksdansen, Sz. 56 (1915) (arr. Leo van Doeselaar)

Jocul cu bâta (Stokdans uit Mezöszabad): Allegro moderato

Braul (Gordeldans uit Egres): Allegro

Pe loc (Stampdans uit Egres): Andante

Buciumeana (Dans uit Bisztra): Molto moderato

Poarga romaneasca (Roemeense polka uit Belényes): Allegro

Maruntel (Snelle dans uit Belényes en Nyágra): Allegro vivace

Charles-Marie Widor 1844-1937

uit 'Symfonie nr. 5 in f', op. 42 nr. 1 (1887)

Allegro vivace

Adagio

Toccaten

ZOMERCONCERTEN.NL

HET
CONCERT
GEBOUW

TOELICHTING

Orgelmuziek à la carte, zo zou je dit programma kunnen noemen. De werken van Bach, Pachelbel, Widor, Mendelssohn en Bartók werden door u, het publiek, in die volgorde gekozen uit een lijst van tien genomineerde composities.

Duitse keuken

Met waarschijnlijk het populairste orgelstuk aller tijden, de *Toccata en fuga in d*, BWV 565 – inmiddels ook bekend van horrorfilms en ringtones – begint een afwisselende orgelmaaltijd. Johann Sebastian Bachs meesterlijke kookkunst kwam uiteraard niet uit de lucht vallen: als componist leerde hij onder meer het een en ander van zijn landgenoot Johann Pachelbel. Deze componist uit Erfurt was docent van Sebastians oudste broer en misschien klonk zijn *Canon* wel bij diens bruiloft. In de originele bezetting horen we drie violen een canon spelen boven een steeds herhaalde baslijn. Het werk behoort intussen tot de geliefde barokgerechten en het akkoordschema ervan is de laatste decennia gebruikt in tal van popsongs. Wie van de schotels uit de traditionele Duitse keuken houdt, zal waarschijnlijk ook smullen van de muziek van de vroegnegentiende-eeuwse componist én organist Felix Mendelssohn. Hij experimenteerde doorgaans niet met nieuwe smaken, maar spiegelde zich graag aan zijn voorgangers. Het eerste deel van zijn *Zesde sonate in d*, op. 65 is een variatierEEKS op een bekend Lutherkoraal.

Twee Hongaren

We bladeren verder in het muzikale kookboek en stuiten op twee Hongaren. Aan het begin van de twintigste eeuw struinden de componist Béla Bartók en Zoltán Kodály de

binnenlanden van Hongarije en Roemenië af, om duizenden melodieën vast te leggen op een wasrol. Uit de schatkamer die het tweetal daarmee ontsloot, zouden ze beiden naar hartelust putten voor hun eigen muziek. Bartók deed dat onder meer in 1915 door een zestal gevarieerde *Roemeense volksdansen* op papier te zetten, waarbij hij de oorspronkelijke volksmelodieën van eigen harmonisaties voorzag. Gelardeerd met de gevarieerde kruiden en kleuren van het Maarschalkerveerdorgel zullen ze vandaag als orgelliflafjes vast in de smaak vallen.

Franse cuisine

De Franse cuisine komt in dit programma ook aan bod. Tussen 1914 en 1917 schreef Maurice Ravel zijn suite *Le tombeau de Couperin*. Het pianostuk is een eerbetoon aan de achttiende-eeuwse klavecijnist François Couperin; daarnaast droeg Ravel de verschillende delen op aan vrienden die tijdens de Eerste Wereldoorlog sneuvelde. Later bewerkte hij de delen voor orkest. In dit concert horen we de fijnzinnige, op de barok geënte dansen via de orgelpijpen. De originele orgelmuziek die rond 1900 in de Franse kathedralen klonk, was onder meer bereid door Charles-Marie Widor. Widor was organist van de Saint-Sulpice in Parijs en, als opvolger van César Franck, orgeldocent aan het Parijse conservatorium. Hij staat te boek als de vader van de zogenaamde 'orgelsymfonie', een meerdelige suite die geheel was afgestemd op de kleurrijke, symfonische Franse orgels. Naar dat orgeltype is overigens ook het Maarschalkerveerdorgel gemodelleerd. Met stip werd de indrukwekkende *Toccata* uit de *Vijfde symfonie in F*, op. 42 nr. 1 Widor's meest populaire werk. Bon appetit!

Dirk Luijmes

BIOGRAFIE

Leo van Doeselaar is een veelzijdig musicus, die als organist, pianist en fortepianist een enkele eeuwen omvattend repertoire bestrijkt. Als organist heeft hij een grote concertpraktijk opgebouwd in binnen- en buitenland. Hij is een veelgevraagd jurylid en docent bij internationale orgelfestivals. Van Doeselaar doceerde aan de conservatoria van Amsterdam en Den Haag en vervolgens aan de Universität der Künste in Berlijn, waar hij van 1995 tot 2019 een 'Orgelprofessuur' bekleedde. Hij vormt al meer dan veertig jaar een pianoduo met Wyneke Jordans, speelt veel kamermuziek en is ook liedbegeleider. Van Doeselaar treedt als titulair organist van Het Concertgebouw op met gerenommeerde orkesten, ensembles en solisten. Als solist werkte hij samen met dirigenten als Mariss Jansons, Riccardo Chailly, Charles Dutoit, Claus-Peter Flor, Frans Brüggen, Jean Fournet, Ingo Metzmacher en David Zinman. Als organist van de Nederlandse Bachvereniging concerteerde Van Doeselaar met vele vooraanstaande oudmuziekspecialisten. Samen met Erwin Wiersinga werd hij in 2014 benoemd tot titulair organist van het Schnitger-orgel in de Martinikerk te Groningen. In 2007 ontving hij in de Oude Kerk in Amsterdam de Jan Pieterszoon Sweelinckprijs vanwege zijn verdiensten voor de orgelcultuur.

SUMMARY

Today's rich and varied musical menu begins with Johann Sebastian Bach's *Toccata and Fugue in D minor*, BWV 565, perhaps the most famous organ piece of all time, familiar from horror films and ringtones. As a composer, Bach was influenced by Johann Pachelbel's organ music, and his popular *Canon* was originally scored for three violins playing in canon above a repeated bass line. Fans of traditional German cuisine will also enjoy the music of Felix Mendelssohn, who was inspired by Bach, including his organ music. Mendelssohn's *Sixth Sonata in D minor* is a series of variations on a well-known Lutheran chorale. As we continue our journey through this musical cookbook, we arrive in Hungary, where Béla Bartók served up some Romanian folk music. Yet no programme would be complete without the flavours of France. Maurice Ravel's piano suite *Le tombeau de Couperin* is a series of delicate Baroque dances, a tribute to the eighteenth-century harpsichordist François Couperin, and in honour of various friends of Ravel's who had died during World War I. The original organ music that resounded in French cathedrals circa 1900 was cooked up by Charles-Marie Widor, the 'father of the organ symphony', among others. The impressive *Toccata* from Widor's *Fifth Symphony in F major*, op. 42, no. 1 rose in the charts to become his most popular work. Bon Appétit!

Translation: Eileen Stevens

EN VERDER...

ONTDEK MEER

Op concertgebouw.nl/ontdek gaat een wereld voor u open. U vindt er video's, interviews, verhalen, podcasts, concertregistraties en nog veel meer.

STEUN ONS

Draag bij aan de toekomst van Het Concertgebouw, nu of later. concertgebouw.nl/steun-ons

CONCERTTIP

wo 17/07

20.00 uur
Grote Zaal

Orgelsymfonie van Saint-Saëns en Ravels Pianoconcert

De *Orgelsymfonie* van Saint-Saëns klinkt in Het Concertgebouw extra mooi dankzij het prachtige en machtige Maarschalkerveerdorgel. Samen met grootmeester Nelson Goerner speelt het Orchestre Philharmonique Royal de Liège ook Ravels jazzy *Pianoconcert in G*.

